

ARTUR RAMON ESPAI D'ART

Mako Artigas

El traç invisible

19.09.25 - 31.10.25

Sense títol. Tinta sobre paper japonès. 86 x 57 cm.

Mako Artigas. El traç invisible

Ricard Bru

Mako Artigas va arribar a Barcelona l'any 1960, acabats els estudis a la Universitat d'Arts de Tòquio i disposada a viure de l'art i d'allò pel que s'havia format: el disseny d'estampació pel món del teixit. Compartint generació amb Yayoi Kusama, Yoko Ono o Shigeo Kubota, va néixer l'any 1937 al Japó d'entreguerres per, acabada la Segona Guerra Mundial, emigrar cap a Europa amb la voluntat d'integrar-se als ambients d'avantguarda i de modernitat d'Occident. Mako ho va fer principalment des de París, on va viure i treballar com a dissenyadora tèxtil seduint, amb la seva producció prolífica de dibuixos, les principals firmes d'alta costura *prêt-à-porter* i les indústries de major prestigi internacional. Mako Artigas, que des de 1989 resideix a Gallifa amb el seu espòs, l'escultor i ceramista Joan Gardy Artigas, presenta amb aquesta exposició a la Galeria Artur Ramon Art una selecció representativa dels seus dissenys per a teixit, les seves aplicacions, així com algunes ceràmiques, que són testimoni de creativitat i d'una vida plena, acompanyada de grans artistes del segle XX.

Mako Artigas va néixer a Tòquio l'any 1937 i avui, als 88 anys, continua dibuixant, creant i ampliant sobre paper un repertori d'imatges, de motius i de formes in comptables que, al llarg de més de seixanta anys, han estat celebrats, desitjats, compartits o adquirits per les principals firmes de la moda internacional, per les grans indústries del teixit, i per artistes i amics com Joan Miró, Sam Szafran o Frederic Amat.

Filla de Ishikawa Masamichi i Nishimura Tane, la infància de Mako Artigas va discórrer en el si de dues destacades famílies de la indústria tèxtil de Tòquio i de Kioto. El pare treballava a Kashikichi, una antiga empresa familiar de teixits de cotó de Tòquio, mentre que la família de l'àvia materna havia heretat una important empresa de sedes de Kyoto fundada al segle XVI, Chikichi. Els records de la infantesa, per tant, són els d'una família benestant que regentava una molt bona posició social i vivia en una magnífica residència al centre de Tòquio, just al costat d'on ara s'aixeca l'edifici de la Dieta Nacional. La Segona Guerra Mundial, però, va fer estralls: la família es va haver de refugiar a la casa d'estiu que tenien a Kamakura i els bombardejos de 1945 van destruir completament la casa de Tòquio, amb tots els tresors que allà s'hi guardaven. La pobresa i la fam generalitzada de la guerra són els pitjors records d'aquells anys; la mare picava els caps de sardina per poder fer *furikake* i que els àpats no fossin només d'arròs blanc.

Amb la fi de la Guerra, la família va decidir quedar-se a Kamakura i la petita Mako va començar a estudiar en una escola catòlica, Seisen Joshi Gakuin, a Yokosuka, alhora que s'anava desvetllant l'interès pel món i la cultura occidental, nord-americana i europea. La literatura de John Steinbeck i Erskine Caldwell, els cants de Lautréamont, les pel·lícules de Marcel Carné i Ingman Bergman o les primeres exposicions del Museu d'Art Modern de Kamakura, fundat el 1951 amb Hijikata Teichi com a director, van ser la seva particular finestra cap a

Sense títol. Gres. 40 x 50 cm.

Sense títol. Gres. 20 x 20 x 20 cm.

una realitat artística i cultural fresca, nova i radicalment diferent de la japonesa. Així, amb una inquietud necessitada de coneixement i experiències, l'any 1956 es va matricular a la Universitat d'Arts de Tòquio i quatre anys més tard va obtenir el títol amb l'especialitat de disseny per a teixits i estampats.

Acabada la formació universitària, l'anhel per descobrir món, viure a París i viatjar per Europa, la va empènyer, sense dubtar-ho, a embarcar-se dalt d'un vaixell que la portaria cap a Occident. En aquell temps, l'estiu de 1960, no era senzill sortir del país, però ho va aconseguir al·legant haver estat convidada des d'un col·legi de monges de Madrid, que eren del mateix orde que les de l'escola on havia estudiat a Yokosuka. L'objectiu de la jove Mako era arribar a París, però per fer-ho encara va haver d'esperar uns anys.

Després d'una breu estada a Madrid, a finals de 1960 es va traslladar a Barcelona i, sense conèixer encara a ningú, es va matricular a l'Escola Massana. Ràpidament, però, va fer amistats, va conèixer a Eudald Serra i a Josep Llorens Artigas, professors de la Massana, i en poc temps es va integrar als ambients artístics de la ciutat assistint a les trobades i tertúlies de Ca la Mariona, on s'hi reunien Albert Guinovart, Francesc Català-Roca, Paco Rebés i, entre d'altres Joan Gardy Artigas, el seu futur marit. Així, gràcies al suport i la confiança de tots ells, als primers contactes amb mecenes i promotors culturals com Alberto Puig Palau, va començar a obrir-se camí.

El juny de 1961 va presentar uns primers dissenys a l'exposició de fi de curs de l'Escola Massana i a l'octubre d'aquell mateix any va escriure una carta a Gardy Artigas on, pensant ja en un possible futur comú, li explicava nous projectes: *Todos me piden dibujos típicos japoneses pero los que quieren no son típicos japoneses verdaderamente, solo son como los que se venden en Japón como recuerdo, pero voy a hacer estampados como yo quiera, aunque ellos no lo quieran así. Desde ahora tengo que trabajar.* Era jove, però tenia les idees clares. Tan sols mig any més tard, Joan Gardy Artigas i Mako Artigas van celebrar les noces a Tòquio,

Sense títol. Tinta sobre paper japonès. 96 x 62 cm.

Sense títol. Tinta sobre paper japonès. 80 x 44,5 cm.

Sense títol. Tinta sobre paper japonès. 90 x 60,5 cm.

Sense títol. Tinta sobre paper japonès. 86 x 57 cm.

en presència del ceramista Bernard Leach i comptant com a testimoni amb el ceramista Hamada Shoji i amb el crític d'art Hijikata Teichi, director del primer Museu d'Art Modern del país. De retorn del Japó, i després d'un breu pas per Gallifa, l'any 1963 el matrimoni es va poder instal·lar definitivament a París. Des d'allà, acompanyats en la quotidianitat per la plèiade de grans artistes de la Galeria Maeght, tots dos van començar trajectòries paral·leles, fructíferes i sòlides.

A París, Mako Artigas va començar a treballar cap a l'any 1964 fent dibuixos principalment per a l'empresa que el pare tenia a Tòquio, dissenys que *Kashikichi* produïa per al mercat japonès. No va ser fins al 1967 que va iniciar-se com a dissenyadora en els tallers parisencs de Paul Hargittai. Tanmateix, l'èxit i la demanda continua de composicions seves –feia dos dibuixos al dia–, capaces d'adaptar-se d'una manera intel·ligent i atractiva a les modes sempre fluctuants, la van decidir quatre anys més tard a independitzar-se com a dissenyadora de teixits. D'aquesta manera, tant des del taller de Vitry-sur-Seine, com a les fires internacionals, va entrar en contacte amb clients d'arreu del món que li van començar a comprar dissenys per a l'alta costura i per a la indústria tèxtil. Christian Dior, Paco Rabanne,

Nina Ricci, André Courrèges, Jack Lenor Larsen, Popy Moreni, Kenzo, Abraham, Bianchini Ferier, així com Rubelli, Staron, Uchino, La Cotonerie d'Alsace, entre molts més, van descobrir en l'obra de Mako Artigas la creativitat d'una dissenyadora capaç de sorprendre i respondre a tots els reptes. Ràpidament, el traç invisible de Mako Artigas va començar a aparèixer a revistes de moda, com *L'Officiel*, a les passarel·les i a aparadors de grans magatzems i de botigues d'arreu, i també els més locals, com El Corte Inglés i la Camiseria Pons de passeig de Gràcia.

L'any 1986, Mako Artigas es va associar amb Catherine Maeght i Florence Marganne, antigues companyes de Hargittai, i van crear el grup de disseny tèxtil *Artigas – Maeght – Marganne*, però poc després, en morir el seu sogre, Josep Llorens Artigas, i en crear-se la Fundació Llorens Artigas, es va haver de traslladar de París a la masia i tallers de Gallifa (Vallès Occidental), des d'on va continuar treballant en solitari i des d'on es va començar a endinsar en la pràctica de la ceràmica, primer el gres i més recentment la porcellana. Amb tot, si bé a poc a poc es va anar allunyant de les demandes del mercat del disseny tèxtil, mai ha deixat de dibuixar.

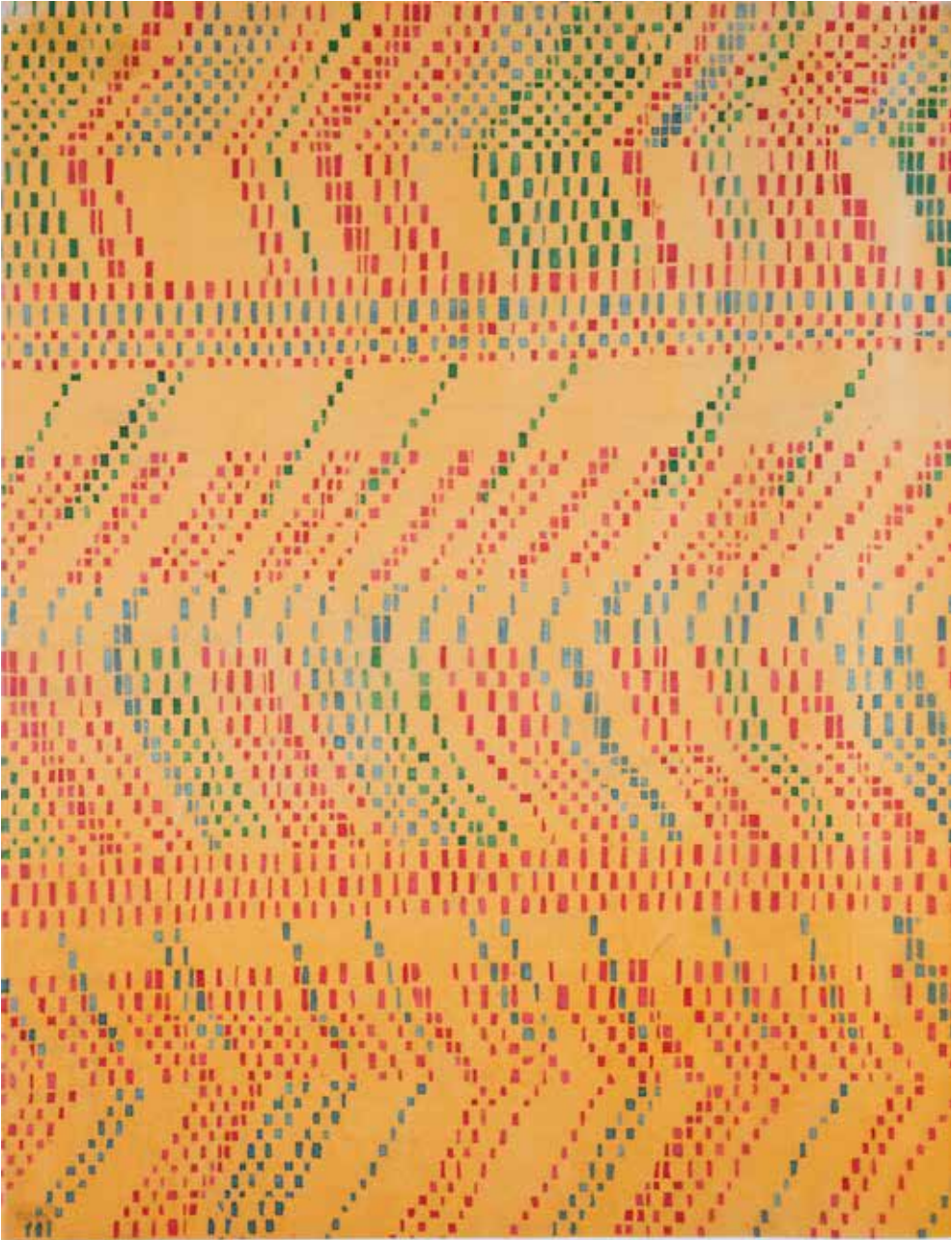
L'obra de Mako Artigas és àmplia i extraordinàriament diversa. En els anys que va treballar amb major intensitat pel món del teixit, fent dissenys tant per a l'alta costura com per a tapisos, catifes, cortines i altres elements de la llar, es va haver d'adaptar als canvis continus de gustos del mercat. Sovint li demanaven dissenys seguint l'estil de Miró, de Matisse, de Gaudí, de Serizawa o d'altres grans artistes que admirava, de la mateixa manera que en oca-

Sense títol. Tinta sobre paper japonès. 51 x 44 cm.

Sense títol. Tinta sobre paper japonès. 58 x 87,5 cm.

Sense títol. Tinta sobre paper japonès. 59 x 46 cm.

Sense títol. Tinta sobre paper japonès. 59 x 45 cm.

sions optava per dissenys geomètrics, coloristes, africans o infantils creant i ampliant un repertori generós i sorprenent. Amb tot, no va ser fins a dates posteriors que es va poder dedicar amb plenitud a crear ja amb total llibertat, és a dir, al marge dels interessos i les demandes del seu temps.

Joan Miró, en ocasió del seu primer viatge al Japó l'any 1966, va explicar a la premsa japonesa com Mako Artigas li havia obert les portes a la descoberta de la cultura nipona i com, al mateix temps, l'amistat i la quotidianitat amb ella l'havien convertit pràcticament en una més de la seva família. Certament, com en el cas de Miró, durant les dècades viscudes a París, Mako Artigas va tenir ocasió de conèixer i d'entaular amistat amb grans noms del món de l'art i la cultura, des d'Alechinsky, Calder, Chillida i Braque, fins als germans Giacometti, el poeta Jacques Prévert o Nina Kandinsky. D'aquesta manera, va tenir la fortuna de viure amb intensitat l'art del seu temps, visitant cases, tallers i exposicions, treballant intensament i sense pausa, però sempre des del silenci, la modèstia i l'extrema humilitat. Quants artistes ho podrien dir?

Entusiasta de l'obra de Matisse, de Nicolas de Staël i de Palazuelo, l'exuberància creativa de Mako Artigas sembla no tenir límits. Després de passar aquesta passada primavera per la Real Fábrica de Tapices de Madrid, la nova selecció de peces que presenta la Galeria Artur Ramon Art mostra dissenys originals, molts d'ells inèdits, tapissos i estampats creats des de l'any 1960 fins a l'estiu de 2025 que són testimoni viu i clar d'un talent creatiu a celebrar.

Proposta artística

Dibuix de Mako Artigas teixit per Francesca Piñol

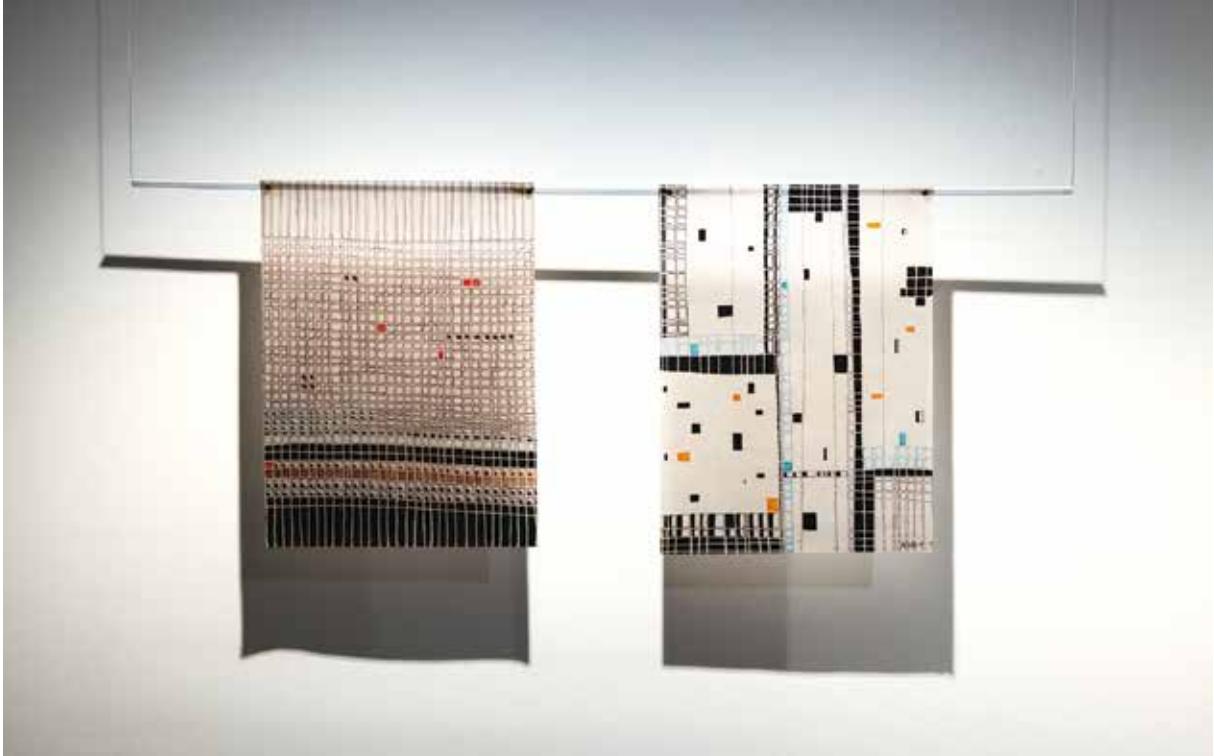
El treball de Francesca Piñol (Puigverd, Lleida 1959) està marcat per la fascinació per l'entrecreuament del teixit. La combinació de fils, colors, textures, formes i símbols configura un discurs que és expressió de diverses cosmovisions del món, tot explicant el fil de la vida.

Les seves obres són teixits digitals, també anomenats imatges teixides, realitzades amb un teler manual-digital d'última generació, el TCII, basat en la tecnologia Jacquard. Aquest teler combina el disseny digital del teixit amb la creació manual. Comença creant mapes de textures, on combina diversos lligaments o estructures, i treballa amb paletes de colors extretes del propi territori. Les textures i les paletes de colors són el punt de partida per a la creació de peces inspirades en la natura, realitzant obres úniques o sèries curtes.

El seu taller, Laboratori tèxtil, és un espai d'investigació i d'experimentació amb les textures, el color natural i el teixit digital.

La natura com a referència i la repetició de motius són una constant en la manera de crear els dissenys de Mako Artigas i també de la nostra artista convidada, Francesca Piñol.

Amb la col·laboració de

Bailèn, 19 · 08010 Barcelona
+34 93 302 59 70
art@arturamon.com
www.arturamon.com